

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMA ȘCOLARĂ

pentru

ISTORIE

CLASELE a V-a – a VIII-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobată prin Ordin al Ministrului

nr. .... / .....

București

2001

NOTĂ DE PREZENTARE

Textul de față reprezintă elementele de bază ale curriculumului de istorie pentru clasele V-VIII alternativa educațională Waldorf. Acest curriculum a fost elaborat luându-se în considerare cerințele actuale ale învățământului românesc și noile orientări pe plan mondial în predarea istoriei, pe de o parte și rezultatul cercetărilor antropologice orientate antroposofic privitor la devenirea ființei umane și a lumii, pe de altă parte.

Un punct de vedere pe care am insistat face referire la mereu prezenta interogație antropologică despre om, ce viețuiește în deciziile și faptele istorice; astfel, istoria înseamnă a învăța trăind, a recupera experiențele active ale omenirii. Ne exprimăm părerea că puterea de judecată și analiză îndreptată spre trecut va crește la elevii de gimnaziu în măsura în care dascălul prin povestirile sale pline de viață și evocările plastice concrete va plăsmui în elevi forțe sufletești creatoare trezind totodată la viață interesul pentru destinul individual și colectiv al oamenilor în prezent și viitor. Timpul istoric poate fi perceput și ca o cale de schimbare a conștiinței umane. Astfel, enigmele trecutului, viața însăși va purta din plin sentința cauzalității istorice.

Îndeplinirea rolului formativ în pedagogia Waldorf presupune dezvoltarea gândirii copilului în devenire prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Menționăm că istoria face parte din materiile ce se predau în cursul de bază. Acesta durează 110 minute și deschide ziua de studiu a elevului.

Eșalonarea predării istoriei în cursul gimnazial, ținându-se cont de numărul de ore afectat în planul de învățământ al alternativei Waldorf este următoarea:

- Clasa a V-a: Istoria antică, de la începuturi până la epoca elenistică;
- Clasa a VI-a: De la întemeierea Romei până în ajunul marilor descoperiri geografice;
- Clasa a VII-a: De la anul 1500 până la anul revoluționar 1848;
- Clasa a VIII-a: Istoria românilor, de la origini până în prezent; istoria universală de la 1848 până în prezent. Capitolele de istorie universală vor fi integrate în temele de Istoria românilor.

La clasele V-VII, planul-cadru alocă studiului istoriei 2 ore săptămânal, prevăzute în trunchiul comun. Istoria românilor este tratată, în clasa a VIII-a, pe durata a 3 ore săptămânal, prevăzute în trunchiul comun al planului-cadru pentru alternativa educațională Waldorf.

OBIECTIVE CADRU

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie
2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice
3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice
4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate
5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

CLASA a V-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să comenteze axe cronologice simple	- exerciții de alcătuire a axelor cronologice;
1.2	să identifice informații oferite de hărți istorice	- exerciții de lectură a hărților;
1.3	să cunoască instrumente de măsurare a timpului specific epocilor studiate	- descrierea unor instrumente simple de măsurare a timpului.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să identifice o sursă istorică	- studierea izvoarelor arheologice;
2.2	să folosească informațiile provenite din mai multe surse istorice	- citirea și comentarea izvoarelor documentare simple.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să identifice un fapt/proces istoric folosind mai multe surse	- citirea de texte care relatează despre un eveniment istoric;
3.2	să descrie un fapt/proces istoric folosind un plan dat	- exerciții de alcătuire a planului unei descrieri;
		- alcătuirea unei expoziții de obiecte vechi.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să recunoască termeni istorici din diferite surse istorice	- exerciții pentru identificarea termenilor istorici din texte;
4.2	să compună scurte lucrări folosind termenii indicați	- exerciții de redactare;

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a V-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a V-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să manifeste interes pentru conservarea izvoarelor istorice	- relatarea vizitei într-un muzeu, expoziție; - alcătuirea unei expoziții cu obiecte vechi;
5.2	să interpreteze în cadrul unor piese scurte roluri ale unor personaje istorice	- organizarea de piese scurte de teatru cu subiect istoric; - realizarea corectă și artistică a caietului de istorie.

CONȚINUTURI

1. INTRODUCERE ÎN STUDIUL ISTORIEI

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- definirea istoriei, scrierea istoriei, sursele istoriei;
- cronologia: definiție, tipuri (mileniu, secol/veac, deceniu, epocă, eră, î.Hr./d.Hr.).

Conținuturi:

- Omul și mediul
- Marile zone ale apariției civilizației

2. PREISTORIA UMANITĂȚII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- familie, vecini, relații de rudenie, sedentarizare;
- artă rupestră, sanctuar, culte religioase;
- apariția și răspândirea grupurilor umane;
- evoluția uneltelor, a ceramicii și a așezărilor.

Conținuturi:

- Marile perioade ale preistoriei
- Arta și spiritualitatea

Studiu de caz: Populații primitive în epoca contemporană

3. CIVILIZAȚII ALE ANTICHITĂȚII

3.1. Orientul antic

INDIA ANTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- arieni, castă, brahman, dinastie, regat, fresce, oraș, Vede, Budha;
- ierarhie socială, cod de legi, sistem religios.

Conținuturi:

- Omul și mediul
- De la invazii la marile imperii
- Viața cotidiană în India veche

Studiu de caz: India, pământ al religiilor

PERSIA ANTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mezi, perși, satrap, Marele Rege, administrație centrală, impozite;
- sistem de drumuri, politică de cuceriri.

Conținuturi:

- Formarea și evoluția Imperiului persan

- Arta și spiritualitatea persană

Studiu de caz: Zarathustra

MESOPOTAMIA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- oraș-stat, regat, imperiu, dinastie, cod de legi;
- funcționari, rege, scrib;
- administrație, urbanism, irigație;
- ierarhie socială, sclavi, proprietate asupra pământului.

Conținuturi:

- Civilizația orașelor-state (Lagaș, Uruk, Babilon etc.)
- Structuri social-politice în Mesopotamia; codul de legi a lui Hamurabi
- Arta și spiritualitatea mesopotamiană

Studiu de caz: Epopeea lui Ghilgameș; Nabucodonosor al II-lea

EGIPTUL ANTIC

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Egiptul de Sus, Egiptul de Jos, regat, administrație, viziri, faraoni, preoți, scriere, piramide, oraș, nomă.

Conținuturi:

- Spațiul geografic; importanța Nilului
- Formarea și evoluția statului egiptean
- Viața cultural-religioasă în Egipt

Studiu de caz: Piramida lui Keops; viața cotidiană în Egiptul antic

CHINA ANTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- monopol, imperiu, administrație, cult imperial, nobilime, guvernator, breslă, ceas, tipar;
- religie de stat, taoism, tehnică și știință, „Drumul mătăsii”, „Marele zid”.

Conținuturi:

- Unitate și diversitate în China veche
- Formarea și evoluția Imperiului chinez
- Viața cotidiană în China

Studiu de caz: Marele zid chinezesc; Drumul mătăsii (la alegere)

3.2 Civilizațiile amerindiene

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- imigrare, mayași, azteci, inacși;
- templu, politeism, divinație, calendar;
- oraș, rețea urbană, cunoștințe tehnice;
- cetate, regat, confederație;
- artă, basorelief, piramidă.

Conținuturi:

- Omul și mediul
- Evoluții politice la populațiile amerindiene (mayașe, aztece, incașe)
- Arta și spiritualitatea la amerindieni

Studiu de caz: Palenque (oraș mayaș); Tenochtitlan (oraș aztec)

3.3 Grecia antică

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- epopee, basileu, război troian, eleni;
- influența mediului asupra vieții și ocupațiilor vechilor greci.

Conținuturi:

- Creta
- Lumea miceniană
- Grecia arhaică

Studiu de caz: Iliada, Odiseea

FORMAREA POLIS-ULUI ȘI A DEMOCRAȚIEI. COLONIZAREA GREACĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- polis, democrație, agora, acropolă, tiranie, cetățean, barbar;

- colonizare.

Conținuturi:

- Marea colonizare greacă
- Reformele lui Solon și Clisthene

LUMEA GREACĂ A SECOLULUI AL V-LEA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- ostracism, hoplit, ligă;
- modelul democratic atenian, modelul aristocratic spartan (Atena și Sparta).

Conținuturi:

- Războaiele medice

Studiu de caz: Marathon

- Pericle și epoca sa

Studiu de caz: O zi în Agora

LUMEA ELENISTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mercenar, falangă, elenism
- criza cetății grecești;
- regatele elenistice.

Conținuturi:

- Imperiul macedonean

Studiu de caz: Alexandru cel Mare

- Istoria unui regat elenistic

Studiu de caz: Egiptul, Macedonia

CULTURA GREACĂ ȘI ELENISTICĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- artele, știința, scrierea istoriei
- teatrul în societatea greacă;
- religia, sărbătorile.

Conținuturi:

- Descrierea unui templu
- Descrierea unei sărbători
- Educația: statutul femeii
- Artiști și capodopere

Studiu de caz: Fidias, Parthenonul, Discobolul etc.

SUGESTII METODOLOGICE

Dascălul va face tot ce este posibil pentru a apropia noțiuni și termeni istorici de înțelegerea copiilor, înțelegere ce se exprimă la această vârstă prin apropierea față de mit și legendă, mult întâlnite la popoarele Orientului antic, amerindiene și la greci. Aceasta se constituie ca o bază înspre cuprinderea faptelor exterioare.

În tratarea temelor istorice dascălul trebuie să introducă copiii în atmosfera și simțirea vechilor culturi, printr-o descriere plină de imagini. Copiii trebuie să viețuiască realitatea faptului că oamenii vechilor culturi nu au trăit și gândit ca noi cei de astăzi.

O predare vie îl va stimula pe copil să-și apropie figurile legendare prezente în lucrările lui Homer, *Iliada* și *Odissea*. Tot în acest fel, dascălul va aborda partea ritmică încercând să aducă în conștiință prin cântec și recitare spiritul vechilor limbi (sanscrită, vechea persană, asiro-babiloniană, egipteană și greacă).

O mare atenție va fi acordată realizării artistice și corecte a caietului de epocă.

În predare se va putea porni de la realitățile contemporane ale spațiului istoric studiat, încercând să se deceleze ecourile palpabile care au răzbit până la noi.

CLASA a VI-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 1.1 să alcătuiască axe cronologice folosind informații diferite
- 1.2 să alcătuiască hărți istorice simple utilizând adecvat culori și simboluri

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de alcătuire a unor axe cronologice;
- exerciții de completare pe hartă a unor detalii.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 2.1 să compare surse istorice de natură diferită care se referă la același subiect
- 2.2 să selecteze informațiile oferite de surse istorice diferite folosind un plan dat

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- observarea și comentarea unor materiale documentare;
- formularea de întrebări în legătură cu vestigiile istorice din localitate.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 3.1 să propună motivații pentru acțiunile oamenilor din trecut
- 3.2 să identifice cauzele unui eveniment istoric

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- redactări pe teme diferite;
- dezbateri pe baza surselor istorice indicate.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:

- 4.1 să redea prin cuvinte proprii înțelesul termenilor istorici studiați
- 4.2 să selecteze termenii necesari în prezentarea unei teme

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de folosire a termenilor istorici;
- construirea de rebusuri pe o temă istorică

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VI-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VI-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să comenteze rolul personalităților în schimbarea cursului istoriei	- asumarea rolului unor personaje din istorie;
5.2	să relateze experiențe rezultate din contactul cu diferite comunități	- prezentarea unor excursii tematice, - realizarea corectă și artistică a caietului de istorie.
5.3	să valorifice informații lingvistice și culturale referitoare la limba și istoria latină, într-un context actual, în limba română	- exerciții de citire cu voce tare; - exerciții de memorare a unor cântece, a unor proverbe etc.;
5.4	să reproducă oral diferite tipuri de enunțuri	- exerciții de lectură a unor texte latinești scurte.

CONȚINUTURI

1. LUMEA ROMANĂ

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- așezarea și locuitorii Italiei în antichitate;
- resurse agricole, materii prime.

REPUBLICA ROMANĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- senat, patrician, plebeu;
- consul, tribun al poporului, secesiune, provincie, cavalier,
- dictatură, triumvirat, război civil;
- războaiele din peninsulă;
- organizarea primelor provincii: Pax Romana,

Conținuturi:

- Roma: Regalitatea și Republica
- Studiu de caz: Legea celor 12 table*

- Criza republicii

IMPERIUL DE LA AUGUSTUS LA TRAIAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- administrație, romanizare, municipiu, colonie;
- principe, imperiu, cult imperial;
- viața cotidiană, religia.

Conținuturi:

- Intinderea și organizarea imperiului

Studiu de caz: Traian

- Viața religioasă în imperiu

CULTURA ROMANĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- artă, arhitectură.

Conținuturi:

- Influențe ale artei grecești și ale elementelor orientale
- Influența culturii și civilizației romane în lume

DECLINUL IMPERIULUI ROMAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- anarhie militară, dominat, patronat, colonat;
- religie oficială, martiri, apostoli, creștinare, misionarism;
- încercări de reformare a imperiului.

Conținuturi:

- Criza statului roman
Studiu de caz: Romanitatea de la Nord de Dunăre
- Creștinismul de la Constantin cel Mare la Teodosius I
Studiu de caz: Biblia
- Menținerea Imperiului Roman de Răsărit
Studiu de caz: Constantinopol

2. EVUL MEDIU

OMUL ȘI MEDIUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- scădere demografică;
- ruralizarea.

Conținuturi:

- Economie și demografie (secolele V-VII)

CONSTITUIREA REGATELOR BARBARE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- noii stăpâni ai pământului, regalitate barbară, aristocrație militară, curte regală itinerantă;
- economie naturală.

Conținuturi:

- Formarea de noi popoare europene
- Regatele barbare: vandal, vizigot, ostrogot, burgund, franc

Studiu de caz: Regatul franc; Imperiul carolingian; Heptarhia engleză

LUMEA ARABĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- calif/califat, islam, război sfânt, hegira, moschee;
- cultura islamică.

Conținuturi:

- Coranul, cartea fundamentală a religiei islamice
- Formarea și expansiunea statului arab

Studiu de caz: Mecca

LUMEA SLAVĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- limbi slave, asimilarea limbii slave, creștinare, boierime, cneaz.

Conținuturi:

- Lumea slavă în sec. VII-X

Studiu de caz: Primul țarat bulgar; Rusia kieweană

SATUL ȘI ORAȘUL ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- progrese tehnice;
- țăran, orașean, atelier meșteșugăresc, breaslă, hansă, renaștere urbană;
- viața cotidiană.

Conținuturi:

- Satul medieval

Studiu de caz: Descrierea unui sat medieval

- Orașul medieval: centru meșteșugăresc și comercial

Studiu de caz: Constantinopol, Bagdad, Anvers, Florența etc.

SOCIETATEA FEUDALĂ

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- proprietatea asupra pământului, nobilime laică, țărănime liberă, țărănime aservită, domeniu feudal;
- senior, vasal, contract vasalic, instituția cavaleriei, castel.

Conținuturi:

- Societatea feudală în Europa
- Societatea orientală în evul mediu
- Solidarități și conflicte

Studiu de caz: Statutul evreilor în evul mediu; Castelul, centru de putere

BISERICA ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- pelerinaj, ordin religios;
- Țara Sfântă, cruciadă;
- catolicism și ortodoxie;
- raporturile dintre biserică și puterea laică.

Conținuturi:

- Marea schismă a bisericii creștine (1054)

Studiu de caz: Canossa

- Cruciadele

CULTURA ȘI SOCIETATEA ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- școală, universitate;
- literatura medievală;
- arhitectură, stiluri (romanic, gotic, oriental, bizantin), catedrală, miniatură, icoană, artă.

Conținuturi:

- Literatura medievală

Studiu de caz: Cântecul lui Roland

- Arhitectură medievală

Studiu de caz: Descrierea unei biserici, catedrale, mănăstiri

- Școala în evul mediu: educație și cultură

STATUL MEDIEVAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- ideologie imperială, fărâmițare politică;
- adunarea stărilor, domnie, sfat domnesc, curte regală;
- dregătorie, lege;
- raportul dintre nobilime și puterea centrală, suzeranitate, suzeranitate;
- forme de organizare politică.

Conținuturi:

- Organizarea statului în Europa medievală

Studiu de caz: Franța, Anglia, Spania, Germania, Ungaria, Imperiul Bizantin

- Formarea statelor medievale românești

EUROPA CREȘTINĂ ȘI IMPERIUL OTOMAN

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- suzeranitate, tribut;
- armată medievală;
- solidaritatea creștină în apărarea Europei.

Conținuturi:

- Formarea Imperiului otoman

Studiu de caz: Cucerirea Constantinopolului (1453)

- Raporturile Țărilor Române cu Poarta în sec. al XV-lea

SUGESTII METODOLOGICE

Începând cu vârsta de doisprezece ani, copilul intră în pubertate – spațiul și timpul este trăit intens și în aceeași măsură dual. Acum, latura ființei umane se dăruiește pe seama exteriorului, a colectivității, iar o altă se interiorizează, cuibărindu-se adânc în sufletească spiritual. Deschiderea copilului spre polul fizicului trebuie contrabalansată de cunoașterea interdependențelor istorice, a cauzalității privirii de ansamblu. Aceasta impregnează și structurează istoria romanilor și a evului mediu (dreptul roman).

Personalitățile istorice prezentate la cursul de bază sunt expresii reprezentative ale comunităților din care provin (Caesar, Traian, Sf. Pavel, Mahomed etc.); elevilor li se vor dezvălui

în faptele acestora luminile și umbrele, idealurile și limitele umane, pe care aceștia le-au viețuit. Elevii vor putea acum să deslușească relația dintre cauză și efect, în derularea proceselor istorice. Limba latină reprezintă un principiu de bază în înțelegerea civilizației romane, dar și a evului mediu. De aceea ei trebuie s-o descopere prin intermediul textelor vechi.

Moștenirea culturii latine vine în întâmpinarea elevilor prin prezența manifestată în dreptul public, ideea de cetățean și republică și construcții civile.

Conținuturile prezentate în limba latină vor cuprinde creații poetice(hexametre), maxime și proverbe. Se recomandă: texte cu conținut literar și istoric, potrivite vârstei; texte generale de cultură; inscripții, hărți, desene, ilustrații etc. O parte din acestea se vor regăsi și în partea ritmică și de povestire de la disciplina română și geografie.

Partea ritmică va fi însoțită de rostiri ale unor fragmente din Eneida lui Vergiliu sau alte texte; în epoca a doua elevii vor fi conduși în atmosfera limbii latine medievale cu ajutorul unor opere precum Carmina Burana etc.

CLASA a VII-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să identifice în surse istorice diferite elemente de datare	- exerciții de selectare a informațiilor cu caracter cronologic din mai multe izvoare istorice;
1.2	să respecte principiile cronologiei în prezentarea orală sau scrisă	- exerciții de construire a unor axe cronologice complexe.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să clasifice informațiile provenite din surse istorice	- exerciții de alcătuire a unui repertoriu de surse istorice pe o temă dată;
2.2	să folosească informațiile provenite din surse istorice diferite în alcătuirea planului unei investigații	- compararea informațiilor provenind din surse istorice diferite.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să identifice elemente comune legate de mai multe fapte istorice	- alcătuirea planului unei dezbateri despre diferite surse istorice;
3.2	să distingă cauzele și consecințele pe termen scurt ale unui fapt istoric	- comentarea diferitelor interpretări date faptelor istorice;
3.3	să exprime opinii proprii despre personaje și evenimente istorice	- alcătuirea de biografii ale personalităților studiate.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să identifice evoluția semnificației unor termeni	- exerciții de selectare a sensului corect al unor termeni;
4.2	să redacteze scurte lucrări folosind termenii indicați	- exerciții de redactare a unor lucrări plecând de la un număr limitat de termeni.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
5.1	să observe stereotipii manifestate în relațiile dintre grupurile umane	- exerciții de identificare a stereotipiilor plecând de la mai multe date;
5.2	să contribuie la acțiuni de păstrare și valorificare a patrimoniului cultural local	- alcătuirea unui plan pentru conservarea vestigiilor istorice din localitate;
		- realizarea corectă și artistică a caietului de istorie.
5.3	să distingă, într-un text, sensul unor cuvinte și expresii în limba latină	- exerciții de citire a unor mesaje în limba latină;
		- exerciții de comparare și interpretare;
5.4	să compare enunțuri(structuri gramaticale și lexicale) latinești cu enunțuri românești sau din altă limbă romanică studiată	- activități de identificare a unor aspecte de cultură latină;
		- exerciții de traducere și de reproducere a unor maxime latinești.

CONȚINUTURI

1. NAȘTEREA LUMII MODERNE

MARILE DESCOPERIRI GEOGRAFICE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- burghezie, companie comercială, capital;
- domeniu colonial, conchistador, piață de desfacere
- progrese tehnice și invenții.

Conținuturi:

- De la atelierul meșteșugăresc la manufacturi
- Principalele descoperiri geografice și consecințele lor

RENAȘTEREA ȘI UMANISMUL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Umanism, Renaștere, utopie;
- mecenat cultural;
- afirmarea limbilor naționale în cultură;
- tiparul.

Conținuturi:

- Renașterea în Italia
- Personalități și capodopere ale Umanismului și Renașterii; centre culturale

REFORMA RELIGIOASĂ ȘI CONTRAREFORMA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- reformă religioasă, ierarhie bisericească, limbă de cult, reformă populară.

Conținuturi:

- Reforma bisericii catolice și consecințele sale
- Imperiul Romano-German în sec. al XVII-lea
- Războaiele religioase
- Reforma în spațiul românesc (Transilvania)

EUROPA ÎN SECOLELE XVII-XVIII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mercantilism, autonomie, protectorat, monarhie constituțională, separarea puterilor în stat, drepturile omului: „Declarația drepturilor”.

Conținuturi:

- Războiul de 30 de ani și implicațiile sale
- Iluminismul și reprezentanții săi

Studiu de caz: Voltaire, J.J. Rousseau, Montesquieu, Iosif al II-lea, Petru cel Mare

- Provinciile Unite (Olanda)
- Țările Române în Secolul Luminilor

SOCIETATE ȘI CULTURĂ ÎN SECOLELE XVII-XVIII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- apariția științelor moderne,
- cartea în viața societății;
- baroc, clasicism, muzică preclasică.

Conținuturi:

- Baroc și clasicism

Studiu de caz: Versailles, Roma

- Absolutism și raționalism

Studiu de caz: Descartes, Newton

Studiu de caz: Descrierea unui oraș: Paris, Viena, Sankt-Petersburg, Cluj (la alegere)

REVOLUȚIILE EPOCII MODERNE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție, teroare, dictatură, lovitură de stat, directorat, consulat;
- Imperiul francez.

Conținuturi:

- Revoluția americană
- Revoluția din Franța: de la Adunarea Stărilor Generale la Convenție (faza iacobină)

Studiu de caz: Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului

- Franța de la Consulat la Imperiu
- Afirmarea identității naționale în contextul războaielor napoleoniene

2. AFIRMAREA ȘI CONSOLIDAREA LUMII MODERNE

RESTAURAȚIE ȘI REVOLUȚIE ÎNTRE 1815-1848

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- mișcare de eliberare națională, reformă (politică, economică și socială), restaurație;
- Problema Orientală;
- conservatorism, legitimism;
- forme de acțiune politică (memorii, revoluții, conspirații).

Conținuturi:

- Congresul de la Viena: Sfânta Alianță și eșecul politicii sale
- Mișcări revoluționare: Grecia, Spania, Italia
- Principatele române în contextul raporturilor ruso-otomane
- Statutul Transilvaniei în Imperiul Habsburgic

SUGESTII METODOLOGICE

Perioada pubertății este în clasa a VII-a trăită din plin. La această vârstă se experimentează fracționarea relațiilor cu lumea, crescând în același timp nevoia de a crea punți înspre lume, plecând de la propria forță de judecată. Raporturile bazate pe autoritate slăbesc, de aceea predarea trebuie să-și propună cuprinderea cu înțelegerea de către elevi a materialului istoric.

Rudolf Steiner, fondatorul pedagogiei Waldorf, consideră această perioadă de timp (sec. XV-XVII) una foarte importantă de care dascălul trebuie să se apropie cu multă grijă. Este vorba așadar de a prezenta copiilor noul, ceea ce încă nu a existat, în descoperiri, invenții, în artă, comerț sau viața religioasă. Elevii trebuie să recunoască cum interiorul omenesc este modelat tot mai mult de elementele practice și tehnice ale lumii.

Conținuturile prezentate în limba latină vor cuprinde creații poetice (hexametre), maxime și proverbe. Se recomandă: texte cu conținut literar și istoric, potrivite vârstei; texte generale de cultură; inscripții, hărți, desene, ilustrații etc. O parte din acestea se vor regăsi și în partea ritmică și de povestire de la disciplina română și geografie.

Partea ritmică a cursului de bază va cuprinde în special balade care-și găsesc ecou în mult tumultosul său sufletesc-spiritual.

CLASA a VIII-a

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și spațiului în istorie

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
1.1	să identifice duratele variate ale timpului istoric	- construirea de axe cronologice, grafice și tabele sinoptice;
1.2	să analizeze hărți care prezintă spații istorice în diferite perioade de timp	- elaborarea unui comentariu folosind o cronologie prestabilită;
1.3	să integreze informația oferită de hărțile istorice în prezentarea unui fapt istoric	- compararea de hărți care prezintă același spațiu istoric.

2. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
2.1	să folosească tehnici de analiză a documentului scris și a celui iconic	- exerciții de lectură critică a diferitelor tipuri de surse istorice;
2.2	să identifice sursele de informație care pot susține o investigație istorică	- utilizarea dicționarelor, a culegerilor de documente, a enciclopediilor pentru înregistrarea referințelor bibliografice;
		- comentarea influenței unor descoperiri istorice asupra faptelor istorice;
2.3	să folosească în contexte noi termenii istorici învățați	- asumarea rolului unei personalități și realizarea unor comentarii și dialoguri ale acesteia.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și a proceselor istorice

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
3.1	să analizeze un eveniment, personaj sau fapt istoric pornind de la diferite surse de informații	- utilizarea de surse de informare diferite pentru analiza unui fapt sau proces istoric;
3.2	să realizeze tabloul unei perioade istorice identificând schimbările intervenite	- folosirea de surse istorice pentru identificarea aspectelor vizibile și a celor ascunse ale schimbărilor;
3.3	să formuleze planul unei investigații istorice simple	- discuții în grup pentru realizarea planului unei cercetări.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>
4.1	să identifice evoluția semnificației unor termeni istorici	- exerciții de folosire adecvată a terminologiei istorice;

4.2	să selecteze și să folosească adecvat termenii proveniți din analiza surselor istorice	-	consultarea unor surse variate de informații;
4.3	să identifice elementele comune și diferențele legate de mai multe fapte istorice	-	alcătuirea planului unei dezbateri despre diferite fapte istorice.

5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință	Exemple de activități de învățare		
<i>La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:</i>	<i>Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:</i>		
5.1	să se raporteze critic la opiniile altora și să-și revizuiască propriile opinii în funcție de context	-	discuții în grup în scopul realizării planului unor activități;
5.2	să conștientizeze valoarea acordată imaginii „celuilalt” de-a lungul istoriei	-	exersarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
5.3	să-și dezvolte încrederea față de capacitatea proprie de investigație	-	alcătuirea unor proiecte de grup care să prezinte tema „imaginii celuilalt” în diferite perioade istorice;
		-	asumarea de sarcini diferite în timpul participării la diferite proiecte.

CONȚINUTURI

1. INTRODUCERE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- spațiu etnografic, toponimie, istoriografie, demografie, geografie istorică;
- mediul geografic și oamenii;
- unitate și diversitate în civilizația spațiului românesc.

Conținuturi

- Mediul și oamenii:

Studiu de caz: Rolul Carpaților în istorie

- Duratele timpului istoric.
- Istorici și geografi despre spațiul românesc:

Studiu de caz: Rolul Mării Negre în concepția lui Gh. Brătianu

- Modalități de construire a imaginii trecutului:

Studiu de caz: Cum văd istoricii începuturile epocii moderne.

2. CIVILIZAȚII PREISTORICE ȘI ANTICE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- cultura arheologică, arta preistorică, indo-europeni;
- „legatus augusti” (gubernator), „dava”, „villa rustica”, „vicus”, romanizare, urbanizare, collegia;
- sincretism religios, „limes”, daci liberi.

Conținuturi

- Civilizații preistorice:

Studiu de caz: Cultura Cucuteni-Ariușd.

- Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană.
- Regalitate și religie
- Integrarea geto-dacilor în lumea romană.

3. ROMANITATEA ORIENTALĂ ÎN MILENIUL MARILOR MIGRAȚII

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- sedentari și migratori;
- creștinism, continuitate, etnogeneză;
- romanitatea orientală.

Conținuturi

- Disputa în jurul continuității - știință și politică:
Studiu de caz: Robert Roesler și A.D. Xenopol.
- Romanitate și creștinism.
- Autohtoni și migratori: de la confruntare la coabitare.
- Formarea poporului român și a limbii române:
Studiu de caz: Romanitatea sud-dunăreană.
- Așezarea ungarilor în Pannonia și colonizarea sașilor în Transilvania

4. STATUL MEDIEVAL ȘI INSTITUȚIILE SALE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- jude, cnezat, voievodat, descălecat, „țară”;
- domnie, dinastie, sfat domnesc, mitropolie;
- curtea domnească, „oastea cea mare”;
- adunarea țării, comitat, ținut, județ, district, scaun;
- instituțiile statale între două modele: cel bizantin și cel occidental

Conținuturi:

- Formațiuni politice românești și statele vecine:
Studiu de caz: statul Asaneștilor.
- Transilvania de la voievodat la principat:
Studiu de caz: Românii în viziunea cronicilor maghiare.
- Semnificația întemeierii statelor medievale Valahia și Țara Moldovei:
Studiu de caz: Diploma Cavalerilor Ioaniși;
Studiu de caz: Semnificația titlaturilor lui Mircea cel Bătrân și Roman I.

5. LUMEA RURALĂ ȘI LUMEA URBANĂ ÎN EVUL MEDIU

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- satul, „obiceiul pământului”, cultura în lumea rurală;
- târg, patriciat urban, sfat orășenesc, cultura urbană.

Conținuturi

- Lumea satului:
Studiu de caz: Organizarea obștii; o zi din viața unui țăran șerb din Ardeal.
- Lumea orașului:
Studiu de caz: Organizarea unei comunități urbane - Sibiu; cetăți și târguri medievale - Câmpulung.
- Solidarități și conflicte în lumea medievală:
Studiu de caz: Unio Trium Nationum.

6. ȚĂRILE ROMÂNE ȘI STATELE VECINE ÎNTRE DIPLOMAȚIE ȘI CONFRUNTARE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- suzeranitate, vasalitate, Liga Sfântă.
- statutul internațional al Țărilor Române în secolele al XV-lea – al XVIII-lea.

Conținuturi

- Politica de cruciadă a domnilor români: Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul
Studiu de caz: Unirea Țărilor Române în timpul lui Mihai Viteazul.
- Instaurarea regimului habsburgic și a celui fanariot
- Politică și diplomație în secolele XVII-XVIII: Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Șerban Cantacuzino
Studiu de caz: Românii în viziunea călătorilor străini.

7. CULTURA MEDIEVALĂ ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- letopiseț, limbi de cultură, arhitectură;
- influența lumii bizantine;
- Țările Române - spațiu multicultural;
- patronajul cultural al domnitorilor romani în lumea ortodoxă;
- mănăstirile - centre de cultură.

Conținuturi

- Moștenirea bizantină în cultura medievală
- Cronicari și cărturari umaniști

Studiu de caz: Dimitrie Cantemir

- Tiparul și cartea în spațiul românesc
- Arta ecleziastică și laică

Studiu de caz: Cultura în vremea lui Constantin Brâncoveanu.

- Pictura murală moldovenească.

8. SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE (SECOLUL AL XVIII-LEA - PRIMA JUMĂTATE A SECOLULUI AL XIX-LEA)

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- iluminism, principe luminat, reforme; unire religioasă, națiune, “partidă națională”;
- principiul separării puterilor în stat;
- tendințe de modernizare în societatea românească;
- începuturile formării națiunii moderne.

Conținuturi

- Mișcarea de emancipare politică în Transilvania: Răscoala lui Horea

Studiu de caz: Ioan Micu Inocențiu-Klein; Supplex Libellus Valachorum

- Domniile fanariote

Studiu de caz: Constantin Mavrocordat

- Chestiunea orientală și Principatele Romane: Revoluția de la 1821

Studiu de caz: Reinstalarea domnitorilor pământeni

- Regulamentele Organice

9. CONSTITUIREA ROMÂNIEI MODERNE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- locotenența domnească, adunări ad-hoc, caimacam, secularizare;
- constituție, monarhie constituțională, partide politice, vot censitar, “partidă națională”;
- constituirea statului național român;
- orientări în politica externă;
- rolul culturii în renașterea conștiinței naționale, Școala Ardeleană;
- mișcarea de emancipare în teritoriile românești aflate sub dominație străină.

Conținuturi

- Revoluția din 1848-1849
- Unirea și reformele lui Al. I. Cuza
- Începuturile vieții politice moderne în România

Studiu de caz: Constituția din 1866

- Românii din Basarabia, Bucovina și Transilvania

Studiu de caz: Memorandum-ul.

- Cucerirea independenței de stat și unirea Dobrogei
- Războiul pentru întregirea națională
- Formarea statului național unitar

Studiu de caz: Rezoluția de la Alba Iulia

10. CULTURA NAȚIONALĂ ÎN SECOLUL AL XIX-LEA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- curente și instituții culturale: Astra; Academia;
- accentuarea influențelor occidentale în cultura română;
- afirmarea conștiinței naționale; istoriografia;
- cultura minorităților.

Conținuturi

- Învățământul în școli și universități

Studiu de caz: O zi de școală în secolul al XIX-lea

- Literatura și arta în spațiul românesc:

Studiu de caz: Mihai Eminescu, Ateneul Român

- Spiritul critic în cultura română

Studiu de caz: Junimea

- Contribuții ale românilor la dezvoltarea științei și tehnicii

11. ROMÂNIA ÎNTRE DEMOCRAȚIE ȘI AUTORITARISM

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- vot universal, regență;
- decret-lege, cenzură, dictat, regim autoritar, dictatură militară, partid unic;
- democrația interbelică și problemele ei;
- forme politice autoritariste în deceniile patru și cinci ale secolului al XX-lea.

Conținuturi

- România după Marea Unire

studiu de caz: Integrarea provinciilor românești și statutul minorităților

- Monarhia constituțională și partidele politice în România interbelică

Studiu de caz: Constituția din 1923

- Opțiuni politice privind evoluția societății românești

Studiu de caz: Liberalismul, țărănismul

Studiu de caz: Carol al II-lea și Antonescu

- România în al Doilea Război Mondial

Studiu de caz: „Anul 1940”

Studiu de caz: Actul de la 23 august 1944 și urmările sale

12. ROMÂNIA DUPĂ AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- sovietizare, etatizare, colectivizare, industrializare forțată, “revoluție culturală”, poliție politică;
- deportare, muncă forțată, lagăr de muncă, deținuți;
- democrație, societate civilă, practici democratice, constituție;
- instituții și mecanisme de exercitare a puterii politice, reeducare, represiunea comunistă, - opozanți și dizidenți, rezistența anticomunistă, destalinizare și desovietizare;
- etapele regimului comunist;
- revenirea la instituțiile democratice.

Conținuturi:

- Evoluții specifice ale regimului comunist (6 martie 1945 - noiembrie 1946 - decembrie 1947)

- Perioada stalinistă: regimul lui Gh. Gheorghiu-Dej

- Regimul național-comunist N. Ceaușescu.

- Decembrie 1989. Context și consecințe.

- Revenirea la democrație:

Studiu de caz: Constituția din 1991

13. STUDII/ LECȚII DE SINTEZĂ

- Programul politic pașoptist și crearea României moderne

- România și sistemul de la Versailles

- Viața cotidiană în perioada interbelică

TEME DE ISTORIE UNIVERSALĂ MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

REVOLUȚIA DE LA 1848-1849 ÎN EUROPA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- revoluție socială, programe revoluționare, revoluție națională, imperiu multinațional;
- nașterea ideologiei naționale.

Conținuturi:

- Dimensiuni ale revoluțiilor: Revoluția din Franța, revoluția în Imperiul Habsburgic
- Revoluția română și revoluția europeană
- Consecințele revoluției pentru evoluția societății moderne

STAT ȘI NAȚIUNE DUPĂ 1850

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- națiune, stat național, unificare politică, unitate națională, independență, unificare politică, mișcare aboliționistă;
- căi și mijloace de unificare politică și statală, rolul învățământului;
- mișcarea națională în Peninsula Balcanică.

Conținuturi:

- Noi state naționale

Studiu de caz: Italia, Germania

- Formarea statului național român
- Austro-Ungaria, stat supranațional

CIVILIZAȚIA LA RĂSCRUCE DE SECOLE

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- modernizare, politică economică, explozie demografică, revoluție industrială;
- marile descoperiri științifice și tehnice și consecințele lor;
- modernizarea societății: căi de comunicație, asistență socială.

Conținuturi:

- Orașul și satul în contextul exploziei demografice
- Noi dimensiuni ale revoluției industriale
- Căi de comunicație
- Oamenii de știință și descoperirile lor
- Tehnica în slujba războiului

ARTA ȘI SOCIETATEA

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- concepte, probleme de atins;
- academie, ateneu, operă națională, bibliotecă națională;
- cultură și mișcare de eliberare națională.

Conținuturi:

- Literatura și viața cotidiană
- Forme și stiluri în arhitectură
- Personalități ale culturii: V. Hugo, I.L. Caragiale, G. Verdi etc.

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL ȘI URMĂRILE SALE

CRIZE ȘI CONFLICTE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- neutralitate, militarism, pacifism, război total, principiul autodeterminării;
- ierarhia marilor puteri;
- alianțele politico-militare și urmările lor,
- principalele crize și conflicte.

Conținuturi:

- Harta politică a lumii la sfârșitul sec. al XIX-lea: principalele zone de conflict

Studiu de caz: Peninsula Balcanică

- Statutul internațional al României (1878-1914)
- Imperiile coloniale ale marilor puteri

Studiu de caz: Imperiul Britanic

PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- război mondial, război fulger;
- pretextul și cauzele războiului;
- actori ai scenei politice și militare.

Conținuturi:

- Frontul și lumea din spatele frontului
- Un nou mod de purtare a războiului: desfășurarea și urmările războiului
- Planuri de organizare a lumii
- Harta lumii după conferințele din 1919-1922

DEMOCRAȚIE ȘI TOTALITARISM (1922-1939)

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- democrație reprezentativă, emanciparea femeii;
- comunism, fascism, antisemitism, revizionism, social-democrație,
- proprietatea și criza economică (1923-1933);
- parlamentarism și autoritarism politic;
- statutul cetățeanului;
- eșecul menținerii păcii.

Conținuturi:

- Statul și instituțiile sale: state democratice și state totalitare
- Studiu de caz: Franța, Anglia, URSS, Germania, Italia*

- Viața cotidiană în marile orașe
- Mișcarea comunistă internațională
- Crizele politico-diplomatice și soluționarea lor

AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Axa, Națiunile Unite, ultimatum, lagăr de muncă forțată, mișcare de rezistență;
- dimensiunile războiului (economică, politică, ideologică, militară).

- Operațiuni militare; mișcarea de rezistență antifascistă
- Holocaustul
- Conferințele inter-aliat la nivel înalt și urmările lor
- Victoria Națiunilor Unite
- Conferința de pace de la Paris (1947)
- Constituirea O.N.U.

LUMEA POSTBELICĂ ȘI PROBLEMELE SALE

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- democrație populară, decolonizare, „război rece”, „lumea a treia”, „îndiguire”;
- criză și evoluție în economie;
- evoluții politice: comunismul și lumea liberă.

Conținuturi

- Instaurarea sistemului totalitar în Europa de Est – statele comuniste

Studiu de caz: Ungaria, Polonia, România

- Europa divizată – „războiul rece” și urmările sale

Studiu de caz: Planul Marshall

- Declarația universală a drepturilor omului (1948)
- Conferința pentru securitate și cooperare în Europa

LUMEA ÎN MILENIUL TREI

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- economie de piață, competiție economică, progres tehnologic, globalizare, politici ecologice;
- NATO, Uniunea Europeană;
- dizident, societate civilă, mișcare civică, stat de drept, drepturile omului;
- criza sistemului comunist;
- societățile în tranziție: rolul instituțiilor politice și al statului.

Conținuturi

- Anul 1989 în Europa
- Stabilitate și instabilitate politică în relațiile internaționale

Studiu de caz: Destrămarea URSS, criza politică din Balcani

- Integrarea europeană și atlantică

